

stačilo proto, že žalobce přijímal plat od pachtýřky s výhradou. Výpovědi nevadila ani smlouva ze dne 29. ledna 1917, podle níž byla smlouva nevypověditelná, neboť tak bylo tomu nejvýše mezi původními stranami, ne však mezi žalobcem a přejímatelem podniku, vzhledem k němuž nemohl býti žalobce ani smlouvou zbaven zákonného svého práva k výpovědi, vyplývajícího z §u 24 zák. Je proto míti za to, že žalobce přešel do služby rafinerie, a nemá proto významu pozdější jeho vystoupení ze služby, k němuž došlo až po uplynutí lhůty §u 24. Nemůže proto žalobce ani z tohoto důvodu uplatnit náhradní nárok proti žalovanému, jenž nebyl v čase vystoupení ze služby zaměstnatelem žalobcovým. Bezdůvodným je další jeho tvrzení, že část dvoru byla propachtována i společností pro pěstění řepového semene, neboť tak se stalo na základě dohody se státním pozemkovým úřadem ze dne 1. října 1924, kdežto pro spor je rozhodným propachtování dvorů ke dni 1. ledna 1924.

Čís. 6029.

Přidělil-li starosta obce ve Slezsku, vykonáváje příkaz okresní politické správy, dodané zboží místním obchodníkům a nepoužil odvedených jimi peněz ku zaplacení kupní ceny, nemůže se dodavatel zboží domáhati jejího zaplacení na obci.

(Rozh. ze dne 14. května 1926, Rv II 745/25.)

Z rozkazu okresní politické správy dodala žalobkyně obecnímu úřadu žalované obce ve Slezsku zboží, které okresní hospodářský úřad jako úřad zásobovací za účelem, aby zásobování obyvatelstva bylo zajištěno, této obci přidělil. O těchto přidělech určených žalované obci, bylo vždy vyrozuměno okresní správou politickou představenstvo obce a starosta žalované obce zboží dodané žalobkyní obecnímu úřadu převzal a rozdělával dle poukazů okresní politické správy místním obchodníkům, peněz však od nich za zboží přijatých použil k jinému účelu, než k zaplacení kupní ceny žalobkyní. Dovolatelka žalovala obec o zaplacení kupní ceny. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud neuznal, že žalobní nárok jest důvodem po právu. **Důvody:** Ze zjištění vyplývá, že sporné zboží, právě že sloužilo zásobování obyvatelstva, nebylo přiděleno okresním hospodářským úřadem žalované obci jako takové, jako právnické osobě, nýbrž, že bylo přiděleno obyvatelstvu obce a zase nikoliv všem, nýbrž jen dle jeho potřeby, o čemž, jak z dotyčných rozkazů okresní politické správy jde najevo, měl rozhodnouti starosta obce po úradě s hospodářskou radou. Jest nyní otázkou, v jaké funkci vykonával starosta žalované obce tento úkol, uložený mu okresní politickou správou. První soud jest názoru, že starosta žalované obce obstarával přenesenou působnost, když prováděl rozdělávání a přidělování zboží zaslaného obecnímu úřadu žalobkyní. Náзор ten pokládá také odvolací soud za správný, neboť šlo o obstarávání záležitostí, týkajících se zásobování obyvatelstva nutnými životními potřebami, které, ač byly jinak obci cizími,

byly starostovi okresním politickým úřadem uloženy k obstarávání z důvodů veřejnoprávních (§ 28 a 56 zák. ze dne 15. listopadu 1863, čís. 17 z. z. pro Slezsko). Pak-li starosta žalované obce tuto funkci (obstarávání záležitostí přenesené působnosti) zastával z rozkazu okresní politické správy, tu ovšem dle §u 56 prvý odstavec cit. zák. nepotřeboval k výkonu funkce té zmocnění obecního zastupitelstva. Starosta obce úřad ten vykonával vlastně jako zprostředkující státní úředník a byl při tom vázán služebními pokyny státního úřadu a podléhal jeho kárné moci. Obecní výbor sám neměl práva jemu v tom ohledu dávat rozkazy. Starosta žalované obce byl by jen tehdy vázán usnesením zastupitelstva, kdyby bylo zcela nebo z části obci zůstavěno, jak se mají věci ve skutek uvést (§ 56 druhý odstavec cit. zák.). Takového případu tu však nebylo. Když však starosta ve funkci té vystupoval jako quasi státní úředník a jednal jen z příkazu státního úřadu, nepotřebuje zmocnění obce, nemohl svým jednáním obec vůbec zavázati, když v jejím jméně nevystupoval a také nejednal a ani nemohl jednati s vůlí, obec zastupovati. Jest proto mylným názor prvního soudu, když praví, že obec ručí za řádné provádění této funkce starostovy, ježto jest prý již dle všeobecných zákonných předpisů povinna spolupůsobiti při provádění opatření vládou v oboru hospodářském učiněných. Za řádné provádění záležitosti přenesené působnosti ručí podle §u 56 prvý odstavec cit. zák. jen starosta, pakli jen jemu byla funkce ta uložena, kdežto ostatním orgánům obce jest se s těmito záležitostmi zabývati jen potud, pokud jde o uhrazení potřebného nákladu neb o usnesení zastupitelstva výmínečně dle §u 56 druhý odstavec cit. zák. jemu vyhrazené. Ovšem první soud míní také ručení po stránce soukromoprávní. Tu pak ovšem náleží zabývati se též otázkou v prvé stolici neřešenou, zda jde vůbec o nárok soukromoprávní. Odvolací soud přisvědčuje k této otázce. Je sice pravdou, že obě strany, žalobkyně na jedné a starosta žalované obce na druhé straně jednaly ve veřejném zájmu z úředního příkazu, totiž z příkazu okresní politické správy. Avšak na základě příkazu toho ještě nedošlo ke smlouvě. Představenstvo obce nebylo nuceno odebrati zboží ve všech případech, nýbrž jen tenkrát, když uznalo nutným, že zboží toho jest pro obyvatelstvo obce zapotřebí. Svědek Dr. B. praví výslovně, že obce zpravidla nebyly tázány, zda zboží chtějí, jelikož úřadu bylo známo, že o zboží je veliká potřeba a že je těžko k opatření za přiměřené ceny. Z této výpovědi plyne však, že starostovi obce bylo ponecháno na vůli odebrati zboží, uzná-li je potřebným pro obyvatelstvo obce. Za toto rozhodování nebyl ovšem zodpovědným obecnímu zastupitelstvu, nýbrž jen státnímu úřadu, od něhož měl rozkaz zboží odebrati. Teprve tím, když zboží, zaslané žalobkyní, starosta odebral, vznikla smlouva mezi stranami i když nepředcházelo snad písemné neb ústní vyjednávání, a sice vznikla tím, že reální nabídka žalobkyně, která zboží dodala, byla reálně starostou obce přijata. Vznikl tak mezi stranami soukromoprávní poměr, mající svůj základ ovšem v poměru veřejnoprávním. Uzavřením této úmluvy nezavázal však starosta obce žalovanou obec, když, jak shora řečeno, jménem jejím nejednal a také neměl a nemohl míti vůli jménem jejím jednati. Nedošlo proto tím, že starosta

obce převzal zboží žalobkyní dodané, ke smlouvě mezi žalující stranou a žalovanou obcí. Z důvodu toho nelze se proto žalobkyní domáhati na žalované straně zaplacení kupní ceny. Že by pak obec ručila sama sebou po stránce soukromoprávní za řádné provádění takové funkce starosty obce, o jakou tuto jde, není v zákoně nikde vysloveno a jest vyloučeno už tím, že obec na vykonávání funkce té neměla žádného vlivu a toto provádělo se bez jejího zmocnění. Avšak třeba jíti ve věci ještě dále. Odvolací soud má za prokázáno, že starosta obce zboží dodané žalobkyní přidělil místním obchodníkům, kteří mu zboží to také úplně zaplatili, on však peněz za zboží stržených upotřebil k jinému účelu než ku vlastnímu. Tu jest zřejmým, že starosta obce překročil tak plnou moc danou mu úřadem a porušil tak povinnosti okresním politickým úřadem z důvodů veřejnoprávních mu uložené, dle nichž měl také utržené peníze za zboží žalobkyní dodané této odvésti. Za škodu toho způsobu obec neručí. Neboť není všeobecného zákonného předpisu, jenž by stanovil, že za škody, jež způsobili stranám svým úřadováním úředníci neb zástupci obce, tato ručila. Zažalovaný nárok proto není po právu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání uvádí správně v prvním svém odstavci skutkové zjištění, z nichž vycházel odvolací soud při právním posouzení věci. K tomu jest uvést ještě předpoklad soudu své stolice, převzatý odvolacím soudem, že odběr zboží, dodaného žalující stranou, konal starosta na příkaz okresní politické správy bez ohledu na to, zda obecní zastupitelstvo nebo obecní finanční komise ho k tomu zmocnily čili nic. Právní závěr z toho vyvozený odvolacím soudem je správný. Žalobní nárok byl by proti žalované obci oprávněn jen tehdy, kdyby žalující strana prokázala soukromoprávní důvod svého nároku. K tomuto základu nepostačí však tvrzení, po případě ani zjištění, že žalobkyně dodala zboží z rozkazu politického úřadu státního pro žalovanou obec, t. j. přidělené této obci, nýbrž musila by žalobkyně prokázati další skutečnosti, zakládající soukromoprávní nárok, na př., že žalující obec objednala zboží orgánem k tomu oprávněným, tudíž na základě soukromoprávní smlouvy zavazující obec, anebo že obec aspoň uznala vůči žalované straně závazek z dodávky zboží; anebo že jiným způsobem zavázala se zaplatiti zažalovanou částku, nebo konečně že žalovaná obec měla z dodávek těch užitek, zakládající nárok na zaplacení částky té. Odvolací soud zjistil však jen tolik, že tehdejší starosta obce přidělil zboží dodané žalobkyní místním obchodníkům, a peněz jimi odvedených upotřebil k jinému účelu než k zaplacení kupní ceny žalobkyní. Dovolání klade proto důraz jen na spolupůsobení obce při vázaném hospodářství. Po této stránce byl však spor správně vyřízen již odvolacím soudem. Tu šlo zase jen o přenesenou působnost obce podle §u 28 obecn. zřiz. slezského, kteréž věci spravuje podle §u 56 opět jen starosta. Nepostačí, že některé zákonné předpisy, jež uvádí dovolání, mluví o spolupůsobení obce a ne o spolupůsobení starostově, neboť ze srovnání §u 26, 28 a 56 obecn. zřiz. slez.

je patrné, že, pokud mluví toto zřízení o působnosti obce, má na mysli představeného, jenž věci ty spravuje. Pokud tu není podmínek §u 56 (2), a ty nebyly pro tento spor prokázány, nebyvše ani tvrzeny, nejedná starosta při správě věcí přenesené působnosti obce jako její zástupce, z jehož jednání by obci vzešly závazky, naopak podléhá podle §u 95 (1) pořádkovému dozoru politického úřadu okresního, kdežto obec je podle odst. (2) povinna jediné, by nesla náklad, jehož by vyžadovalo případné zřízení jiného orgánu. Je tudíž jedinou povinností obce, by zřídila orgán povinný k vedení věcí těch, ať již volbou starosty anebo ustanovením jiného orgánu místo liknavého starosty. Ručení za jednání těchto orgánů v dalším směru není jí uloženo.

Jedině ve směru shora uvedeném, t. j. že obec musí nésti náklad spojený se zřízením orgánu nahrazujícího liknavého starostu, odpovídá tento obci za správu věcí přenesené působnosti, čímž dá se vysvětliti doslov §u 59 (1), podle něhož odpovídá představený obce, pokud se týče oné činnosti, také vládě, t. j. nejen vládě, nýbrž i obci. Jinak však odpovídá jen vládě, t. j. příslušnému politickému úřadu, jmenovanému v §u 95. Ovšem i u výkonu přenesené působnosti jest starosta obce činným jako takový, a sice důsledkem §u 56 (1), ale tu nejde o moc vznesenou naň obcí, po případě obecním zastupitelstvem, pokud nejde o případ §u 56 (2), čehož v tomto sporu není, nýbrž jde o moc uloženou mu zákonem ve prospěch a v zájmu státu, ne však obce. Při výkonu této moci není představený obce činným v zájmu této, nýbrž v zájmu jiných korporací, v první řadě státu, a nemohou proto jeho jednání v této působnosti zavazovati obec. Počínal-li si starosta u výkonu této moci nesprávně na škodu třetí strany, neodpovídá za jeho jednání obec. Starosta je v této činnosti orgánem státu a ne obce, tím méně jest zástupcem obce. Účast obce na tomto jednání starostově musila by býti prokázána v ten rozum, že starosta jednal z příkazu jejího anebo v její prospěch odůvodňující nárok z obohacení. To nebylo ani tvrzeno. Z předchozích úvah vyplývá pro tento spor závěr, že žalobkyni nevznikla pohledávka proti obci, nýbrž nejvýše proti starostovi, jenž podle skutkového zjištění nevyhověl své povinnosti, by odvedl žalobkyni peníze vybrané za dodané zboží. Také není důvodu pro názor, že náleží obci, by vymohla na starostovi náhradu škody, kterou jí způsobil zpronevěrou peněz náležejících žalobkyni. Šlo sice o přiděl zboží pro obec, ale jen v tom směru, že zboží to mělo býti prodáno některým obyvatelům, kteří, nemohouce se sami zásobiti anebo nedostávajíce zásob odjinud, byli poukázáni na veřejné zásobování. Ani po této stránce nevystupovala obec jako podmět soukromoprávní, proti němuž by mohla býti právem uplatněna zažalovaná pohledávka. Není důvodu prohlásiti řízení za zmatečné pro nepřípustnost pořadu práva, ježto jde o nárok uplatněný proti žalované obci z důvodu soukromoprávního, jenž nebyl shledán oprávněným, čímž není řečeno, že zažalovaný nárok jest oprávněn po stránce veřejnoprávní. Po této stránce nebylo o nároku tom ani uvažováno v tomto sporu.